

JAKÉ TO JE STUDOVAT HISTORII NA SORBONNĚ

Markéta PROŠKOVÁ

Sorbonna je rozsáhlý historický komplex v centru Paříže, ve kterém od konce 12. století sídlila teologická fakulta Pařížské univerzity. Roku 1970 se Pařížská univerzita rozdělila na mnoho menších univerzit. V prostorách Sorbonny se tak usadila univerzita Paris 1 Panthéon-Sorbonne, nejznámější francouzská univerzita soustřeďující se na humanitní a sociální vědy, na které jsem měla příležitost strávit čtyři měsíce bakalářského studia. Překvapivě nebylo nikterak těžké se na Sorbonnu jako zahraniční studentka dostat. Vybrala jsem si ji primárně z jazykových důvodů, ale mimo to má Panthéon-Sorbonne v rámci výuky historie výborné hodnocení. Právě průběh a formu studia historie představuji v této reportáži, spolu s několika málo poznámkami ke studentskému životu v Paříži.

Většina studentů na Sorbonně si jako formu bakalářského studia volí dvojbor. V prvních dvou letech bakalářského studia historie se studující zabývají dějinným přehledem od starověku po novověk včetně hospodářských a sociálních dějin každého období. Zájem o hospodářské a sociální dějiny je tak mezi studenty vyšší než v Čechách, a to hlavně díky oblibě dvojboru ekonomie-historie, navazujícího na tradici školy Annales. Ve třetím ročníku bakalářského studia si Francouzi vybírají pouze povinně volitelné předměty. Do tohoto ročníku jsou vždy zařazeni právě i studenti a studentky z Erasmu, aby si mohli sestavit libovolný rozvrh. Ten si tvoří ještě před odjezdem na Erasmus. Zápis pro výměnné studenty neproběhl elektronicky, ale výběrem z dlouhého katalogu předmětů, které následně zapsali bez ohledu na kapacitu francouzští koordinátoři. Přístup k ENT (Environnement numérique de travail), pařížskému „SISu“, jsme získali až později. Kromě funkcí

Sorbonna s observatoří
Foto Markéta Prošková

českého informačního systému obsahuje ENT navíc v rámci aplikace mail a podobnou platformu jako je Moodle. Mně osobně vyhovovalo mít vše na jednom místě a zdálo se, že sorbonnští studenti i profesori pracovali s EPI bez problémů.

Třetáci, se kterými jsme chodili do školy, museli navštěvovat zhruba šest předmětů, studenti na Erasmu pouze tři nebo čtyři. Každý předmět se skládá z hodinové přednášky a dvouhodinového semináře, jež na sebe časově i tematicky navazují. Velmi příjemný je jednotný bodovací a hodnotící systém předmětů. Student má za úkol získat během semestru tři známky, jednu vždy za tzv. „midterm“ neboli první zkouškové období uprostřed semestru, a další například za eseje, referáty či četbu článků. Z práce během semestru nakonec vznikne průměrná semestrální známka, která se ještě jednou zprůměruje se známkou ze závěrečné zkoušky. Tímto poměrně striktním systémem student získá studijní výsledky. Známkuje se za pomoci bodů, nejvyšší skóre představuje 20/20 bodů, minimální průměr všech získaných známek pro splnění předmětu byl pak 10/20. Černé na bílém to nevypadá tak špatně, avšak 20/20 prý téměř nikdy nikdo nezíská. Vyučující ze Sorbonny považují za opravdu dobrý výkon 15/20 bodů, průměrný 12/20 a není neobvyklé, že studenti v úkolech během semestru nasbírají méně než hraničních 10 bodů.

Přednášky probíhají srovnatelně s našimi pražskými, ale na seminářích se neustále pracuje s prameny. Vyučující si běžně připraví pramen k tématu, který pak některý ze studentů zpracuje. Rozbor pramene neboli „komentář k textu“ má jasný metodologický postup a osnovu. Tuto metodologii aplikují na Sorbonně na všechny úkoly i zkoušky. Cvičení komentáře k textu se v různých formách opakuje až k dosažení dokonalosti. Na rozdíl od studentů a studentek historie na Univerzitě Karlově nechtou francouzští vysokoškoláci žádnou povinnou četbu. Byli tedy výborní, co se práce s prameny a kritického rozboru textu týče, ale častokrát jim chyběly faktografické znalosti, které získáváme četbou my. Setkat se s odlišnou formou výuky bylo nejvíce obohacující zkušeností z pobytu.

Osobně jsem si zapsala čtyři předměty typu pražských povinně volitelných předmětů. Oproti PVP však byly předměty mnohem podrobnější. Kupříkladu jsem si zvolila předmět *Historie latinské Ameriky v novověku* a celý semestr jsme se zabývali rozpětím deseti let. Bohužel na Sorbonně nevedou sylabus, takže student předem netuší, do čeho vlastně jde. Takto jsem protrpěla předmět *Současné hospodářské a sociální dějiny*, ze kterého se vyklubal předmět o fiskální politice Francie v 60. letech minulého století... Až na tento přešlap mnou vybrané předměty byly velmi poutavé, dobře připravené a komplexní. Lze říct, že odkaz historické školy Annales tu je stále patrný.

Je zajímavé, že francouzští třetáci, se kterými jsme chodili do školy, nepsali bakalářku jako čeští třetáci, ale místo toho vytvářeli tzv. „desky ke státnicím“. Do těchto desek vkládali své nejpovedenější práce vytvořené v uplynulých třech letech na jimi navštěvovaných předmětech. Podle kvality těchto desek následně rozhoduje škola o jejich přijetí na magisterské studium. Francouzští studenti mají výhodu, že Sorbonna v současnosti spolupracuje s několika zahraničními univerzitami,

například s tou mnichovskou, a pro budoucí magistry existuje možnost získat titul kombinovaným studiem na Sorbonně a jiné univerzitě. Magisterský titul z historie vnímají ve Francii velmi odlišně než v České republice. Překvapilo mě, jak prestižně se na něj nahlíží. Historik s tímto titulem nalezne uplatnění krom v oboru i v kultuře, médiích či politice. Otázkou však zůstává, zda jde o prestiž povolání historika či titulu ze Sorbonny.

Ve finále se mně i ostatním zahraničním studentům, které jsem poznala, podařilo splnit všechny předměty a také si je nechat uznat domácími univerzity. Závěrečné zkoušky probíhají v esejistické formě, opět cvičením komentáře k textu, během něhož dostane student pramen vztahující se k tematice předmětu a napíše během tří hodin jeho rozsáhlý rozbor.

Celkově bych hodnotila studium na Sorbonně jako náročné. Nejde jen o jazykové kompetence, které musí mít cizinec poměrně dobré, jelikož, jak je dobrým francouzským zvykem, nevedou téměř žádné předměty nebo programy pro studenty na Erasmu v angličtině. Větší potíž však působí splňovat metodologické požadavky francouzských pedagogů a stíhat množství úkolů. Příliš ohledu na cizince a cizinky ve třídě není bráno, protože jsou plně začleňováni mezi francouzské studující. To má samozřejmě své výhody i nevýhody. Student na Erasmu si může na vlastní kůži zažít francouzské vysokoškolské vzdělávání, ale v případě, že nezvládá nebo nerozumí, přijde na řadu typická věta: „Il faut se débrouiller“ neboli „Je třeba se snažit.“

I z těchto důvodů nebylo na Sorbonně příliš mnoho studujících na výměnném pobytu. Nevím, jak to funguje na jiných oborech, ale na historii nás bylo údajně 15 zahraničních studujících ku 300 domácím, francouzským. Bohužel neexistovala žádná skupina, která by studenty historie jakkoliv spojovala, jako to dělá Spolek studentů historie FF UK. Taková organizace mi chyběla – dala by mi možnost seznámit se jak s Francouzi, tak s dalšími studenty na Erasmu. Naštěstí existují skupiny pořádající setkání pro zahraniční studenty napříč celou Paříží a také akce od české ambasády, jež mi umožnily potkat pár nových přátel. Možná to byla pouze shoda náhod, avšak francouzští studenti v mém ročníku byli spíše odtaziťí. Prý se stýkají spíše po menších skupinách a hromadně nic nepořádají. Zároveň jim nelze nic vyčítat – s množstvím školních povinností jim příliš volného času na socializaci

Chodba Sorbonny
Foto Markéta Prošková

nezbývá. Když už nějaký volný čas přeci jen zbude, angažují se francouzští studenti spíše politicky. Je běžné, že během semestru odpadají až týdny výuky kvůli demonstracím v prostorách Sorbonny.

Co se týče života v Paříži, je třeba se připravit na vysoké ceny. Stipendium 600 euro bohužel nestačí ani na leckterou kolej. Příchod Olympiády ještě zhoršoval studentskou ubytovací krizi, já jsem naštěstí sehnala na místní poměry levný byt přes známé. Jídlo je také poněkud dražší, ale jestliže si člověk vaří sám, do výše stipendia se pohodlně vejde. Francouzští studenti do menzy téměř nechodí, protože zde nevaří čerstvá jídla, ale nabízí pouze předražené sendviče. Okolo Sorbonny naštěstí existuje mnoho studentských podniků, kde se dá dobře najíst za rozumné ceny. Ušetřit lze i na hromadné dopravě – po Paříži je velmi pohodlné pohybovat se pěšky nebo na kole. Čtyřměsíční pobyt mi nestačil na to projít všechny památky, protože v Paříži je zajímavých míst nekonečně mnoho. Navíc všechna muzea i galerie mají evropští studenti do 25 let zdarma. V tomto ohledu se zde nikdy nemůžete nudit.

Celkově jsem se svým výjezdem do zahraničí spokojená. Sice mi chyběla sociální stránka Erasmu – a jestliže je toto vaše priorita, není Sorbonna nejlepší volbou destinace – ale pokud umíte francouzsky, chcete si vylepšit jazyk, a hlavně poznat odlišné přístupy k výuce historie a celkově k historické vědě, mohu tuto pařížskou univerzitu jedině doporučit. Mimo jiné, ačkoliv to působí prospěchářsky, je třeba zmínit, že její jméno má dobrý zvuk a na CV se nikdy neztratí!

Markéta Prošková

Studuje třetím rokem bakalářský program jednooborové historie na Ústavu českých dějin FF UK. Věnuje se raným českým dějinám a ve volném čase Spolku studentů historie FF UK.